

O B S A H

I. Úvod	11
II. Dějiny léčení strabismu	12
III. Přehled anatomie zrakového orgánu	13
A. Senzorická složka zrakového orgánu	13
1. Periferní část	13
1.1. Bulbus	13
1.2. Rohovka	13
1.3. Bělima	14
1.4. Duhovka	14
1.5. Řasnaté tělísko	14
1.6. Cévnatka	14
1.7. Sítnice	14
1.8. Nitrooční prostor	15
2. Zraková dráha	15
3. Zrakové centrum	16
B. Motorická složka zrakového orgánu	16
1. Okohybné svaly	16
1.1. Motilita oka	17
1.2. Zákon Sherringtonův o reciproké inervaci	19
1.3. Zákon Heringův	19
2. Okohybné nervy a jejich jádra	19
3. Motorická centra zrakové kůry	19
C. Přidatné orgány oka	20
1. Orbita	20
2. Víčka	20
3. Spojivka	20
4. Slzný aparát	20
IV. Základy fyziologie zraku	22
A. Zraková ostrost	22
B. Barvocit	23
C. Adaptace	24
D. Akomodace	24

E. Konvergence	25
F. Periferní vidění	26
V. Fyziologie a patologie binokulárního vidění	27
A. Fyziologie binokulárního vidění	27
1. Vývoj binokulárních reflexů	27
2. Podmínky jednoduchého binokulárního vidění	28
3. Jednoduché binokulární vidění a jeho formy	30
B. Patologie binokulárního vidění	31
1. Útlum	31
2. Amblyopie	31
2.1. Rozdělení amblyopie	31
2.2. Charakteristické rysy amblyopie při strabismu	33
3. Anomální retinální korespondence	34
VI. Refrakční vady	36
A. Krátkozrakost (myopia)	37
1. Krátkozrakost stacionární	37
2. Krátkozrakost progresivní	37
B. Dalekozrakost (hypermetropia)	38
C. Astigmatismus	39
D. Anizometropia	39
VII. Strabismus	40
A. Teorie vzniku konkomitujícího strabismu	40
B. Současný názor na vznik strabismu	40
C. Znaky konkomitujícího strabismu	42
D. Rozdělení konkomitujícího strabismu	42
1. Strabismus convergens (esotropia)	42
1.1. Strabismus convergens (esotropia) monolateralis	42
1.2. Strabismus convergens (esotropia) alternans	43
1.3. Strabismus accomodativus	43
1.4. Kongenitální ezotropie	43
1.5. Akutní konkomitující strabismus	44
1.6. Cyklický strabismus	44
2. Strabismus divergens (exotropia)	44

2.2. Typ insuficience konvergence	44
2.3. Typ excessu divergence	44
3. Strabismus sursumvergens (hypertropia)	44
3.1. Strabismus sursoadductorius concomitans	44
3.2. Alternující hypertropie	44
E. Zvláštní formy strabismu	45
1. Mikrostrabismus	45
2. A a V syndrom	45
F. Pseudostrabismus	45
VIII. Vyšetření konkomitujícího strabismu	46
A. Anamnéza	46
B. Vyšetření zrakové ostrosti a refrakce	46
1. Vyšetření zrakové ostrosti	46
2. Vyšetření refrakce	47
3. Vyšetření fixace	48
4. Vyšetření rozlišovací schopnosti	50
5. Vyšetření akomodace	51
C. Vyšetření postavení očí a jejich motility	51
1. Zakrývací test	51
2. Brücknerův prosvěcovací test	52
3. Měření úhlu gama	52
4. Vyšetření motility	55
4.1. Orientační vyšetření motility	55
4.2. Kvantitativní vyšetření motility	55
5. Vyšetření konvergence	56
D. Měření velikosti úchylny silhání	56
1. Měření podle rohovkových reflexů dle Hirschberga	56
2. Měření na Maddoxově kříži	56
3. Měření na perimetru	57
4. Zakrývací test s hranoly	57
5. Měření na troposkopu	57
6. Vyšetření cyklodeviací pomocí Maddoxova dvojitého prizmatu	58
7. Krimského test	59
E. Vyšetření jednoduchého binokulárního vidění	59

1. Worthův test	59
2. Bagoliniho skla	59
3. Troposkop	61
4. Pola-test	62
5. Zkouška do blízka pomocí mřížky na čtení	62
6. Test s hranolem k průkazu fúze	62
7. Měření šířky fúze	62
7.1. Měření šířky fúze na troposkopu	62
7.2. Měření šířky fúze prizmaty	63
8. Vyšetření stereopse	63
8.1. Vyšetření stereopse na troposkopu	63
8.2. Doteková zkouška	63
8.3. Holmesův stereoskop	63
8.4. Titmusův test	63
8.5. Bestův test	63
8.6. Langův stereotest	64
F. Vyšetření korespondence sítnic	64
1. Test následných paobrazů dle Heringa-Bielschowského	64
2. Vyšetření na troposkopu (synoptoforu)	65
3. Swanův anaglyfický test	66
4. Vyšetření s prizmaty a červeným sklem	66
G. Měření zornicové vzdálenosti (PD)	67
IX. Heteroforie	68
A. Typy heteroforie	68
B. Vyšetření heteroforie	68
C. Léčba heteroforie	70
X. Léčba konkomitujícího šilhání	71
A. Korekce refrakční vady	71
B. Pleoptika - léčba tupozrakosti	73
1. Léčba kapkami	73
2. Okluze	74
2.1. Formy okluze	74
2.2. Přímá okluze	74
2.3. Nepřímá (inverzní) okluze	75

2.4. Sektorová okluze	75
2.5. Optická penalizace	76
3. Pleoptická cvičení	76
3.1. Aktivní pleoptická léčba	76
3.2. Pasivní pleoptická léčba	79
3.2.1. Pleoptofor	79
3.2.2. Centrofor	79
3.2.3. Léčba euthyskopem dle Cüpperse	79
3.2.4. Cüppersův stolní koordinátor	79
3.2.5. Léčba pomocí prizmat dle Pigassouové	79
3.2.6. Léčba pomocí červeného filtru dle Brinkera- -Katze	79
3.2.7. Léčba amblyopie metodou CAM	80
4. Léčba rozlišovacích obtíží	81
C. Chirurgická léčba konkomitujícího strabismu	81
1. Věk operace	81
2. Typy operačních zákroků	82
3. Dózování operace	83
4. Poznámky ke způsobu operace, pooperační léčba	84
5. Úkoly sestry u lůžka nebo ortoptistky při operaci	84
D. Ortoptika	85
1. Předpoklady pro ortoptické cvičení	85
2. Postup ortoptického cvičení	85
3. Cvičení na troposkopu	85
3.1. Odtlumování	86
3.2. Cvičení superpozice	86
3.3. Cvičení fúze	86
3.4. Cvičení šířky fúze	87
3.5. Cvičení stereopse	87
4. Cvičení na cheiroskopu	87
5. Cvičení na zrcadlovém stereoskopu	88
6. Brewsterův-Holmesův stereoskop	89
7. Vergenční stereoskop	89
8. Rémyho separátor	89

9. Diploskop	90
10. Cvičení JBV v prostoru - diploptika	91
11. Upevňování JBV - čtení s překážkou	91
12. Cvičení motility	92
13. Cvičení konvergence	93
XI. Paralytický strabismus	94
A. Rozdělení paralytického strabismu a jeho znaky	94
B. Vyšetření paralytického strabismu	95
1. Vyšetření motility	95
1.1. Orientační vyšetření motility	95
1.2. Vyšetření motility na troposkopu - test Roper-Hallové	95
1.3. Test motility na základě fenomenu hlavy loutky	95
1.4. Test pasivní dukce	97
2. Vyšetření úchytky	97
3. Vyšetření kompenzačního (nuceného) postavení hlavy	97
3.1. Oční tortikolis	98
3.2. Tortikolis ortopedická	98
4. Vyšetření diplopie	99
4.1. Vyšetření s červeným sklem a svíčkou	99
4.2. Vyšetření na Hessově štítě	99
4.3. Vyšetření na Lancasterově plátně	100
5. Elektromyografie	100
C. Léčení paralytického strabismu	100
1. Léčba konzervativní	100
1.1. Léčba funkční	100
1.2. Léčba fyzikální	100
1.3. Léčba farmakologická	100
1.4. Léčba symptomatická	101
2. Léčba chirurgická	101
2.1. Obecné zásady operace	101
2.2. Transpoziční operace	102
3. Nejčastější typy obrn u dětí	102
3.1. Oboustranná vrozená obrna zevních přímých svalů	102
3.2. Jednostranná získaná obrna zevního přímého svalu	102

3.3. Oční tortikolis	102
3.4. Duanův retrakční syndrom	102
3.5. Brownův syndrom	103
3.6. Dvojitá obrna zvedáčů	103
3.7. Obrna n. III.	103
3.8. Strabismus fixus	104
3.9. Hydraulická fraktura orbity	104
XII. Sekundární strabismus	105
XIII. Prizmatické čočky v ortoptice	106
A. Typy prizmatických čoček	106
B. Využití prizmat v diagnostice	107
Č. Využití prizmat v terapii	109
XIV. Nystagmus	111
A. Rozdělení nystagmu	111
B. Fyziologický nystagmus	111
C. Patologický (spontánní) nystagmus	112
1. Nystagmus očního původu	112
2. Nystagmus ušního původu	112
3. Nystagmus nervového původu	112
D. Léčba nystagmu	113
XV. Podíl sestry na vyšetření a léčení strabismu	114
A. Práce sestry na očním oddělení	114
B. Práce sestry na oční ambulanci	114
C. Práce ortoptistky na ortoptické ambulanci a v ortoptické cvičebně	114
XVI. Depistáž a dispenzarizace strabismu	116
Literatura	118